

OBSAHOVÁ ANALÝZA TEXTU

- nekvantitativní způsob obsahové analýzy - kategorie se nezpracovávají numericky
- kvantitativní způsob obsahové analýzy - obsahové prvky textu se kvantifikují
- základní soubor - všechny texty, které se týkají dané problematiky
- výběrový soubor
- významové jednotky - slovo (jméno, slovo citově zabarvené, faktografické, vyjadřující postoje, osobní zájmeno), tvrzení, téma, atd.

TESTY V PEDAGOGICKÉM VÝZKUMU

- pojem test: zkouška, úkol
- tři hlavní kategorie: testy schopností, testy osobnosti a testy výkonu
 - testy schopností: testy předpokladů, dispozic; nejznámější jsou testy inteligence (obecná schopnost orientovat se v problémových situacích)
 - testy osobností: měří temperament, zaměření motivace, charakterové vlastnosti, atd
 - testy výkonu: měří výkonnost jedince v určitých oblastech; nejznámější a nejdůležitější testy výkonu jsou testy didaktické

podle Chráska 2007 s. 184

Didaktické testy

- didaktický test (anglicky achievement test)
- zkouška, “která se orientuje na objektivní zjišťování úrovně zvládnutí učiva u určité skupiny osob“ (Chráska 2007 s. 184)
- nástroj systematického měření výsledků výuky
- v pedagogických výzkumech se setkáváme s různými druhy didaktických testů:

test rychlosti - měří, jakou rychlostí je žák schopen řešit testové úlohy

test úrovně - výkon je dán pouze úrovní vědomostí (někdy se objevuje časový limit i v testech úrovně - otázky by měly být řazeny tak, aby na začátku byly lehké a obtížné na konci - slabý žák pak přeruší práci u úlohy, kterou by stejně stěží zvládl)

Standardizované didaktické testy

- standardizovaný test se připravuje profesionálně, je důkladně ověřován - jsou známy jeho základní vlastnosti (jsou zpravidla vydávány specializovanými institucemi)
- součástí standardizovaného testu je testová příručka (manuál s vlastnostmi testu) a norma pro hodnocení (standard)
- Nestandardizované didaktické testy - nebyly provedeny všechny procedury standardizace testu (např. neproběhlo testování na větším počtu žáků). U těchto testů nejsou známy jejich vlastnosti - neexistuje standard (běžné testy, které si připravují učitelé)
- kvazistandardizované testy - testy připravované důkladněji, ale nebyla u nich provedena komplexní standardizace

podle Chráska 2007 s. 186

Druhy testů

- testy kognitivní: měří se úroveň (kvalita) poznání
- testy psychomotorické: např. test psaní na stroji
- testy výsledků výuky: co se žáci naučili (tyto testy převažují)
- testy studijních předpokladů (aptitude tests): měří úroveň nejobecnějších charakteristik jedince, které jsou potřebné k dalšímu studiu na vyšší typ školy (konstrukce těchto testů je podstatně náročnější než testů výsledků výuky, vyžaduje odbornou kvalifikaci)
- testy relativního výkonu (rozlišující testy): výkon se posuzuje vzhledem ke zkoumané populaci (nikoli vzhledem ke splněným úlohám)

Druhy testů

- testy ověřující (kriteriální testy, CR testy): prověření úrovně vědomostí a dovedností žáka v přesně vymezené oblasti učiva. Kritériem úspěšnosti je určitý předem stanovený stupeň zvládnutí učiva (výkon žáka se nesrovnává s výkonem populace). Cílem je zjistit, zda žák zvládl učivo či nikoli

- testy vstupní, průběžné a výstupní

vstupní: zadávají se na začátku výuky, jsou užitečné zejména, chceme-li provádět diferencovanou výuku

průběžné: zadávají se v průběhu výuky, účelem je zpětnovazební informace k optimálnímu řízení výuky

výstupní: zadávají se na konci výukového období, nebo na konci určitého celku - slouží pro hodnocení žáků

Druhy testů

- testy monotematické a polytematické (podle množství prověřovaných celků)
- testy objektivně skórované - lze objektivně rozhodnout, zda byly řešeny správně či nikoli (někdy může opravovat i stroj)
- testy subjektivně hodnocené (esej testy) - nelze stanovit objektivní pravidla pro hodnocení; široké otevřené úlohy - rozsáhlé odpovědi (jsou užitečné, ale nedají se objektivně skórovat)

podle Chráska 2007 s. 186 - 188

Konstrukce testů

- konstrukci nezačínáme navrhováním úloh
- prvním krokem je rozhodnutí, k jakému účelu má test sloužit
- dalším krokem je stanovení obsahu, který se má zkoušet (učivo se rozčlení na fakta, pojmy, vztahy, definice, apod., každému prvku se stanoví určitý počet úloh)
- Výše uvedené informace i příklady byly čerpány z publikace:

CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha : Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

- Podrobnosti o odborném sestavování a standardizování didaktických testů v:

CHRÁSKA, M. *Didaktické testy*. Brno : Paido, 1999. ISBN 80-85931-68-0.

DĚKUJI ZA POZORNOST

Zdeněk Hromádka

13549@mail.muni.cz

Katedra pedagogiky, Pedagogická fakulta MU v Brně